

Mia Bašić, studentica IV. godine
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu

ACCOUNTABILITY IN THE CONTEMPORARY CONSTITUTION
(Ed.): Nicholas Bamforth & Peter Leyland, Oxford University Press, 2013.,
na 415 stranica

Odgovornost se smatra središnjom značajkom modernog konstitucionalizma. Imajući u vidu dugu povijest teorije i prakse odgovornosti, takva nas opća konstatacija ne čudi. Njezino je postojanje imalo poseban odjek u suvremenim razvijenim demokracijama (SAD i UK) gdje se ovome kompleksu uvijek pružala odgovarajuća pozornost. O rezultatima recentne inventure teorije i prakse odgovornosti u pravu Ujedinjenog Kraljevstva i Sjedinjenih Američkih Država govore **Nicholas Bamforth** i **Peter Leyland** u knjizi „*Accountability in the Contemporary Constitution*“. Knjiga je objavljena u izdanju Oxford University Pressa 2013. godine i ima 415 stranica. Na početku knjige stoji kratak predgovor urednika (v), sadržaj (vii – viii), popis suradnika (ix) i uvod (str. 1 – 24), iza čega slijedi niz radova autora javnoga prava, podijeljen u pet cjelina (str. 28 – 409), a na kraju knjige nalazi se indeks pojmova (str. 411 – 415).

U prvom dijelu knjige (str. 25 – 74) nalaze se dva rada. Prvi rad, s naslovom „*The Spirits of Constitution*“, prilog je **J. W. F. Allisona**, u kojemu autor aktualizira doprinos A. V. Diceya o pravnoj odgovornosti. Drugi rad „*Judicial Accountability in Comparative Perspective*“ pripada **Marku Tushnetu** koji istražuje pitanje odgovornosti i prirodu sudskog odlučivanja sa stajališta političkog shvaćanja prava.

U drugom dijelu (str. 77 – 152) nalaze se tri rada i to: prilozi **T. R. S. Allana** „*Accountability to Law*“, **Sandre Fredman** „*Adjudication as Accountability: A Deliberative Approach*“ i **Jeffa Kinga**, „*The Instrumental Value of Legal Accountability*“. Autori izlažu stajališta da su argumenti koji se odnose na prirodno pravo ponešto implicitniji i stoga nude analizu sudske odgovornosti unutar konteksta ustavne teorije. Allan pokušava obraniti konstitucionalističko shvaćanje odgovornosti i zakonitosti, karakterizirajući suprotna politička konstitucionalistička shvaćanja, koja on odbija, povezujući administrativnu zakonitost s usklađenosti sa zakonskim standardima. Pozadina rada Sandre Fredman leži u raspravi između pravnih i političkih konstitucionalista. Fredman ovdje sugerira da bi i zakonodavna tijela i sudovi trebali dati savjetodavne procjene svojih odluka koje se tiču ljudskih prava. Odluke se trebaju temeljiti na načelima radije nego li na interesima koji su trenutno u igri, zbog čega sudovi i mogu stvoriti jedinstven doprinos demokratskom rješenju sporova u predmetima o ljudskim pravima. Na kraju, Jeff King svojim radom vraća pozornost na pravnu odgovornost, nastojeći pojasniti prirodu instrumentalnih pogodnosti koje ona nudi – ako ih uopće nudi. U mogućem suprotstavljanju Trevoru Allanu, King tvrdi da

nije dovoljno precizno tek tvrditi kako pravna odgovornost štiti vladavinu prava, sprečava zlouporabu ovlasti ili štiti individualna prava.

U trećem dijelu knjige (str. 155 – 230) također nalazimo tri rada: **Alison L. Young** „*Accountability, Human Rights Adjudication and the Human Rights Act 1998*“, **Paul Craig** „*Accountability and the Judicial Review in the UK and EU: Central Percepts*“ i **Andrew Le Sueur** „*Parliamentary Accountability and the Judicial System*. Svaki od ova tri rada fokusira se na poseban praktično usmjeren aspekt ustavne odgovornosti, uključujući pritom i teoretske pristupe odgovornosti. Alison Young usredotočena je na prirodu sudske uloge kad razmatra poštovanje i odgovornost *Zakona o ljudskim pravima* iz 1998. (*Human Rights Act 1998*) u precedentnom pravu (*case law*) Ujedinjenog Kraljevstva, dok Paul Craig povezuje raspravu o ustavnoj ulozi sudova sa specifičnim pitanjima prava Europske unije i engleskog domaćeg prava, stvarajući tako analogije između ova dva pravna područja. Andrew Le Sueur nastoji istražiti evoluirajuću odgovornost sudskog sustava u Ujedinjenom Kraljevstvu pred samim Parlamentom.

Radovi u četvrtom dijelu (str. 233 – 329) koje potpisuju Mark Elliott, Nicholas Bamforth, Dawn Oliver i Peter Leyland, razmatraju međuigru između legislature, egzekutive i sudstva u suvremenim uređenjima ustavne odgovornosti. Fokusirajući se na ombudsmane, sudove i istrage, **Mark Elliott** se u radu „*Ombudsmen, Tribunals, Inquiries: Re-fashioning Accountability Beyond the Courts*“ bavi analizom mehanizama odgovornosti koji nisu u nadležnosti sudova, čak i onda kada imaju istraživačku ili kvazisudsku funkciju i nisu ni u kojem smislu stranački. **Nicholas Bamforth** u radu „*Accountability of and to the Legislature*“ uspoređuje političke i nepolitičke mehanizme za držanje zakonodavaca i zakonodavnih tijela odgovornima, kao i opravdanja za isključivanje legislatura iz običnog djelokruga pravnoga pregleda: nešto što služi podupiranju argumenata za područje isključivo političke odgovornosti, čak i ako je takva odgovornost u praksi prožeta pravnim elementima. **Dawn Oliver** u radu „*Accountability and the Foundations of British Democracy – the Public Interest and Public Service Principles*“ istražuje načelo javne službe u odnosu na vladu, Parlament i podjelu vlasti. **Peter Leyland** potpisuje rad „*Multi-Layered Constitutional Accountability and the Re-financing of Territorial Governance in the UK*“ u kojem se posebice fokusira na financijsku odgovornost u kontekstu prijenosa i veza, pravnih i političkih, između raznih slojeva unutar domaćeg ustava.

Radovi u petom dijelu (str. 333 – 409) obrađuju različite teme: „Novi javni management“ u slučaju **Anne Davies** („*Beyond New Public Management: Problems of Accountability in the Modern Administrative State*“), regulatorne odgovornosti u slučaju **Julie Black** („*Calling Regulators to Account: Challenges, Capacities and Prospects*“) i mehanizme odgovornosti koji su u vezi sa socioekonomskim pravima, u slučaju **Colma O’Cinneidea** („*Legal Accountability and Social Justice*“) – i svaki od ovih radova produbljuje ranije debate i daje im vlastiti doprinos. Točnije, svaki od radova bavi se time kako su se pitanja odgovornosti pojavila u prepoznatljivim područjima javnih poslova

koji uključuju interakciju između uspostavljenih institucija i provedbe pojedinih dnevnih političkih zadataka.

Niz recentnih afera u upravljačkoj i gospodarskoj sferi modernih država ponovno je ukazao na iznimnu važnost pravne i političke odgovornosti. Knjiga „*Accountability in the Contemporary Constitution*“ nastoji ukazati na višeslojnost pitanja odgovornosti te omogućuje svježije uvide u suvremene ustavne rasprave na ovu vrlo važnu temu. Iako se uglavnom bazira na primjeru Ujedinjenog Kraljevstva, ova knjiga važan je komparativni izvor informacija i za sve druge sredine konfrontirane s ovim pitanjima. Djelo je solidna smjernica o temeljima mogućih pristupa konstruktivnog rješavanja pitanja odgovornosti.